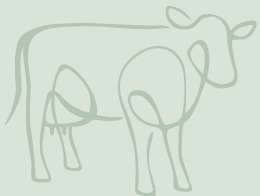

Οι εκτροφές που εφαρμόζουν βέλτιστες πρακτικές βελτιστοποιούν την ποιότητα και την απόδοση των αγελάδων τους παρέχοντας ένα καθαρό, ασφαλές και εμπλουτισμένο περιβάλλον που υποστηρίζει τη βέλτιστη υγεία, ευζωία και αλληλεπίδραση ανθρώπου-ζώου.

Γιατί είναι σημαντικό;

Οι αγελάδες χρειάζονται ένα περιβάλλον που να υποστηρίζει τις σωματικές και ψυχικές τους ανάγκες, μειώνοντας παράλληλα τον αντίκτυπο των δυνητικά στρεσογόνων εμπειριών και διαδικασιών που σχετίζονται με τη διαχείριση της εκτροφής.

Ορθές πρακτικές

- ✓ Οι αγελάδες θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα βόσκησης στην ύπαιθρο, όταν το επιτρέπουν οι καιρικές συνθήκες, ώστε να ενθαρρύνονται οι φυσιολογικές συμπεριφορές. Αυτό θα ενισχύσει τις ευκαιρίες για διέγερση και άσκηση, ενώ θα μειώσει τον ανταγωνισμό και την απογοήτευση και θα βελτιώσει τον συγχρονισμό των ζώων.
- ✓ Για να αποφευχθεί τόσο η υπερκατανάλωση όσο και η περιορισμένη κατανάλωση τροφής από μεμονωμένα ζώα, είναι σημαντικό οι σταθμοί σίτισης να είναι σχεδιασμένοι έτσι ώστε να επιτρέπουν σε όλες τις αγελάδες να τρώνε τις χονδροειδείς τροφές ταυτόχρονα με ελάχιστο ανταγωνισμό και να διασφαλίζουν ότι το κάθε ζώο έχει το χρόνο και τη δυνατότητα να καταναλώνει το ημερήσιο σιτηρέσιο του χωρίς να διακυβεύεται ο προϋπολογισμός του χρόνου του (π.χ. μείωση του χρόνου κατάκλισης ή ανάπαυσης).

Για περισσότερες πληροφορίες ανατρέξτε στο **Ενημερωτικό Δελτίο διατροφής των αγελάδων**

Βέλτιστες πρακτικές

Οι εκτροφές που εφαρμόζουν βέλτιστες πρακτικές επιτρέπουν στις αγελάδες να έχουν καθημερινή πρόσβαση σε βοσκότοπους, εκτός από την περίπτωση ακραίων καιρικών συνθηκών. Ο χρόνος που δαπανούν οι αγελάδες στον βοσκότοπο θα πρέπει να καθορίζεται από τις καιρικές συνθήκες, τις διαθέσιμες ώρες ημέρας και ιδανικά από την ατομική προτίμηση των αγελάδων, δηλαδή από ένα σύστημα που βασίζεται στην επιλογή. Εάν ο βοσκότοπος αποτελεί μέρος του σιτηρεσίου, αυτό θα πρέπει επίσης να λαμβάνεται υπόψη κατά την αξιολόγηση της διατροφής.

Για περισσότερες πληροφορίες ανατρέξτε στο **Ενημερωτικό Δελτίο διατροφής των αγελάδων**

Ορθές πρακτικές

- ✓ Οι αγελάδες γαλακτοπαραγωγής δεν θα πρέπει να στεγάζονται μόνιμα με πρόσδεση, λόγω του συνεχούς και σοβαρού περιορισμού της κίνησης και της κοινωνικής συμπεριφοράς και του κινδύνου παρεμπόδισης των κινήσεων κατάκλισης και ανέγερσης και των άνετων στάσεων ανάπαυσης.
- ✓ Κανένα σύγχρονο σύστημα σταβλισμού δεν θα πρέπει να βασίζεται στη χρήση πρόσδεσης, αν και θεωρείται ακόμη αποδεκτό για περιορισμένες χρονικές περιόδους, για διαδικασίες όπως κτηνιατρικές θεραπείες ή άμελη.
- ✓ Σε περιπτώσεις που η πρόσδεση είναι αναπόφευκτη, είναι σημαντικό να είναι αρκετά μεγάλη ώστε να επιτρέπει στις αγελάδες να κατακλίνονται και να ανασηκώνονται άνετα και να διευκολύνει την παρατήρηση και τον χειρισμό. Οι αγελάδες θα πρέπει να έχουν τακτική πρόσβαση σε χώρο ανάπαυσης ή βοσκότοπο, για να περιορισθεί ο αντίκτυπος στον περιορισμό της κίνησης, της ανάπαυσης και της κοινωνικής συμπεριφοράς.
- ✓ Όταν τα ζώα σταβλίζονται σε ατομικές θέσεις, θα πρέπει να υπάρχουν τουλάχιστον 5% περισσότερες ατομικές θέσεις ή χώροι ανάπαυσης ανά αγελάδα, ώστε να αποφεύγεται ο ανταγωνισμός και να ενθαρρύνονται η κατάκλιση και η ανάπαυση. Θα πρέπει να παρέχονται επαρκείς ποσότητες στρωμνής, για να διασφαλίζεται ότι οι χώροι κατάκλισης είναι άνετοι για τις αγελάδες. Το περιβάλλον θα πρέπει να είναι καθαρό και η παρουσία κοπριάς θα πρέπει να περιορίζεται στο ελάχιστο, ώστε να αποφεύγονται τραυματισμοί του δέρματος, των άκρων και του μαστού.
- ✓ Οι θέσεις ανάπαυσης πρέπει να είναι σχεδιασμένες με επαρκές μήκος, πλάτος, εξοπλισμό και στρωμνή, ώστε να επιτρέπουν στην αγελάδα να κατακλίνεται και να ανασηκώνεται με ευκολία.
- ✓ Οι διάδρομοι που γειτνιάζουν με τις περιοχές σίτισης πρέπει να προσαρμόζονται στο μέγεθος και τη φυλή των αγελάδων και να έχουν πλάτος τουλάχιστον 4,3 μέτρα.
- ✓ Τα δάπεδα θα πρέπει να είναι όσο το δυνατόν πιο καθαρά και προσαρμοσμένα, ώστε να αποφεύγεται η ολίσθηση κατά τη διάρκεια της συμπεριφοράς της ανέγερσης ή σε περίπτωση κωλότητας. Οι τραυματισμοί που προκαλούνται από ολίσθησεις ή πτώσεις μπορούν να επηρεάσουν την αναπαραγωγική απόδοση, καθώς και να μειώσουν την ευζωία. Η συντήρηση του εδάφους, τόσο σε εσωτερικούς όσο και σε εξωτερικούς χώρους, πρέπει να είναι συνεχής για να ελαχιστοποιείται ο κίνδυνος κωλότητας.
- ✓ Η υπερβολική υγρασία στους χώρους κατάκλισης θα πρέπει να αποφεύγεται με την εξασφάλιση κατάλληλης ανύψωσης, ανανέωσης της στρωμνής και επαρκούς αερισμού. Εάν οι αγελάδες πρέπει να δροσίζονται με ψεκασμό ή καταιονισμό όταν οι θερμοκρασίες είναι υψηλές, αυτό πρέπει να πραγματοποιείται μακριά από τις περιοχές ανάπαυσης.
- ✓ Η περιοχική ανάπαυση πρέπει να είναι άνετη. Όταν χρησιμοποιείται βάση από σκυρόδεμα, πρέπει να προστεθεί μαλακή στρωμνή (π.χ. 15 cm άμμος, 30 cm στρωμνή από κοπριά ή μαλακό στρώμα). Όταν χρησιμοποιούνται στρώματα, πρέπει να παρέχεται στρωμνή με ελάχιστο βάθος 5 cm συμπιεσμένου υλικού (δηλ. συμπιεσμένου λόγω του ζώου που αναπαύεται σε αυτό). Για παράδειγμα, αυτό αντιστοιχεί σε 3 κιλά άχυρου ημερησίως, που πρέπει να παρέχονται ανά θέση ανάπαυσης.
- ✓ Οι αγελάδες πρέπει να έχουν επαρκή χώρο για να μπορούν να αναπαύονται άνετα. Διατηρήστε τη στρωμνή στεγνή, άνετη και καθαρή. Θα πρέπει να παρέχεται συνολικός εσωτερικός χώρος, συμπεριλαμβανομένου του χώρου κατάκλισης, τουλάχιστον 10 m²/αγελάδα.
- ✓ Οι διαστάσεις του διαμερίσματος θα πρέπει να έχουν ελάχιστο πλάτος: 0,83 × ύψος αγελάδας στο ακρώμιο (m), μήκος ανάπαυσης: 1,1 × διαγώνιο μήκος αγελάδας (μεταξύ του ακρωμίου και των οστών της πυέλου, m), κεφαλή με κεφαλή, εάν ο χώρος μοιράζεται: 1,8 × διαγώνιο μήκος αγελάδας (m), μη κοινόχρηστα διαμερίσματα (δηλ. με διαχωριστικό): 2,0 × ύψος αγελάδας (m).
- ✓ Άλλα χαρακτηριστικά που πρέπει να προβλέπονται για τα διαμερίσματα είναι: ύψος σε επίπεδο τραχήλου: 0,80-0,90 × διαγώνιο μήκος αγελάδας (m), ύψος σε επίπεδο στέρνου: το πολύ 10 cm (είτε στρογγυλεμένο είτε χωρίς αιχμηρές άκρες), ύψος δαπέδου 15-20 cm (χωρίς αιχμηρές άκρες), τα διαχωριστικά δεν πρέπει να αποτελούν εμπόδιο στο χώρο κίνησης της κεφαλής και να είναι ευέλικτα. Κλίση του χώρου κατάκλισης μεταξύ 2-5%.
- ✓ Όλοι οι διάδρομοι, οι χώροι συγκέντρωσης και άσκησης, τόσο σε εσωτερικούς όσο και σε εξωτερικούς χώρους, θα πρέπει να διαθέτουν σταθερό, μέτριας τριβής, αντιολισθητικό, στεγνό δάπεδο (π.χ. δάπεδο με επίστρωση καουτσούκ), ώστε να μειώνεται ο κίνδυνος τραυματισμού και φθοράς των ηλών, των άκρων και της συνολικής βάδισης των αγελάδων. Πρέπει επίσης να υπάρχουν ελαστικά στρώματα σε περιοχές όπου οι αγελάδες αναγκάζονται να στρίβουν απότομα (π.χ. είσοδος και έξοδος στο χώρο αναμονής), να συγκεντρώνονται ή να ανταγωνίζονται για χώρο, τόσο σε εσωτερικούς όσο και σε εξωτερικούς χώρους.

- ✓ Οι διάδρομοι, εσωτερικοί και εξωτερικοί, θα πρέπει να ελαχιστοποιούν τις απότομες στροφές και τα στενά σημεία που αυξάνουν τον κίνδυνο τραυματισμών των χηλών ή των άκρων, με αποτέλεσμα τη χλωότητα.
- ✓ Οι χώροι σταβλισμού των αγελάδων, σε εσωτερικούς ή εξωτερικούς χώρους, θα πρέπει να υποστηρίζουν τις θετικές κοινωνικές αλληλεπιδράσεις, ενώ παράλληλα θα πρέπει να παρέχουν επαρκή χώρο για τα κατώτερα στην κυριαρχία άτομα ώστε να κρατούν απόσταση από τα πιο κυρίαρχα, π.χ. με την παροχή οπτικών εμποδίων.
- ✓ Εκτός από την πρόσβαση σε άνετους χώρους κατάκλισης, οι αγελάδες χρειάζονται επίπεδα φωτισμού, θορύβου, θερμοκρασίας και αερισμού που να ενθαρρύνουν την καλή ποιότητα ανάπαυσης. Συνιστάται ελάχιστη ένταση φωτισμού 100 lux για τουλάχιστον 10 ώρες την ημέρα και μια περίοδος σκότους για τουλάχιστον 6 συνεχόμενες ώρες. Αυτό θα βελτιώσει τη γενική τους ευεξία και θα επιτρέψει την ανάπαυση των άκρων τους για την αποφυγή προβλημάτων χλωότητας.
- ✓ Τα συστήματα ελεύθερου σταβλισμού ή τα εξωτερικά περιβάλλοντα θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη παράγοντες όπως η ηλικία, το μέγεθος και η ιδιοσυγκρασία των ζώων που διατηρούνται μαζί, ώστε να ελαχιστοποιείται το στρες (από επιθετικότητα, ανταγωνισμό, υποσιτισμό). Ο πρόσθετος χώρος επιτρέπει στα ζώα να ομαδοποιούνται με φυσικό τρόπο και όπου αυτό δεν είναι εφικτό, μπορούν να χρησιμοποιηθούν διαχωρισμοί για την ομαδοποίηση παρόμοιων ζώων, διευκολύνοντας την παρατήρηση και την ανίχνευση του οίστρου.
- ✓ Οι βοσκότοποι πρέπει να εξοπλίζονται με φράκτες ή άλλα συστήματα για να αποφεύγεται η επαφή με άλλα είδη ζώων ή με γειτονικές αγέλες του ίδιου είδους.
- ✓ Τα μονοπάτια για την πρόσβαση στους βοσκότοπους πρέπει να είναι κατάλληλα για κάλυψη μεγάλων αποστάσεων (π.χ. ομαλό οδόστρωμα, χωρίς πέτρες και συντρίμια). Θα πρέπει να εξετάζεται προσεκτικά η απόσταση που αναμένεται να διανύσουν οι αγελάδες μεταξύ των πόρων, ώστε να υπάρχει ισορροπία μεταξύ της διαχείρισης των βοσκοτόπων, των ευκαιριών για άσκηση και βελτίωση της σωματικής υγείας των αγελάδων και του κινδύνου τραυματισμών στις χηλές και τα άκρα, ανάλογα με την επιφάνεια του εδάφους.
- ✓ Η θερμική καταπόνηση συνδέεται με προβλήματα όπως η μειωμένη γονιμότητα και γαλακτοπαραγωγή. Σε περιοχές όπου το κλίμα της περιοχής το δικαιολογεί, τα ζώα που βόσκουν θα πρέπει να έχουν πρόσβαση σε σκιά και τα ζώα που στεγάζονται σε εσωτερικούς χώρους θα πρέπει να έχουν πρόσβαση σε συστήματα ψύξης (π.χ. ψεκασθήρες με καταιονισμό νερού).

Βέλτιστες πρακτικές

- ★ Οι εκτροφές που εφαρμόζουν βέλτιστες πρακτικές παρέχουν μια καλά διαχειριζόμενη περιοχή με χώρο ανάπαυσης όταν οι αγελάδες βρίσκονται σε εσωτερικό χώρο. Ωστόσο, όταν αυτό δεν είναι δυνατό και χρησιμοποιούνται κρεβάτια, πρέπει να παρέχουν 10% περισσότερες θέσεις ανάπαυσης από τις αγελάδες.
- ★ Οι εκτροφές που εφαρμόζουν βέλτιστες πρακτικές χρησιμοποιούν βαθμίδες για την αξιολόγηση της καθαρότητας των αγελάδων σε τακτά χρονικά διαστήματα και εφαρμόζουν στρατηγικές αποκατάστασης εφόσον εντοπιστούν προβλήματα.
- ★ Οι εκτροφές που εφαρμόζουν βέλτιστες πρακτικές χρησιμοποιούν συστήματα ελέγχου περιβάλλοντος για την παρακολούθηση της θερμοκρασίας και της υγρασίας του περιβάλλοντος (είτε με χειροκίνητο έλεγχο είτε με τη χρήση αισθητήρων), ώστε να διασφαλίζεται ότι τα ζώα διατηρούν τη θερμική τους άνεση.
- ★ Οι εκτροφές που εφαρμόζουν βέλτιστες πρακτικές διαθέτουν αποτελεσματικά και συνεχή πρωτόκολλα συντήρησης για την εσωτερική και εξωτερική συντήρηση του εδάφους για την πρόληψη της χλωότητας. Τα ποδόλουτρα χρησιμοποιούνται για την πρόληψη της χλωότητας καθώς και ως στρατηγική θεραπείας εάν έχουν εντοπιστεί προβλήματα στα άκρα.
- ★ Οι εκτροφές που εφαρμόζουν βέλτιστες πρακτικές χρησιμοποιούν δάπεδο με επίστρωση καουτσούκ (ή άλλη μαλακή, αντιολισθητική επιφάνεια στάσης και βάδισης) στο χώρο παράθεσης ζωοτροφών και τους διαδρόμους κίνησης. Επιπλέον, πρέπει να υπάρχουν ελαστικά στρώματα σε περιοχές όπου οι αγελάδες αναγκάζονται να στρίβουν απότομα (π.χ. είσοδος και έξοδος στο χώρο αναμονής), να συγκεντρώνονται ή να ανταγωνίζονται για χώρο, τόσο σε εσωτερικούς όσο και σε εξωτερικούς χώρους.
- ★ Οι εκτροφές που εφαρμόζουν βέλτιστες πρακτικές παρέχουν στις αγελάδες τους καθημερινή πρόσβαση σε καλά διαχειριζόμενους βοσκότοπους (δηλαδή καλά αποστραγγιζόμενους, με παροχή καταφυγίου ή/και σκιάς), εκτός από την περίπτωση ακραίων καιρικών συνθηκών. Αυτό τους δίνει τη δυνατότητα να βαδίζουν, να τρέχουν, να παίζουν σε διαφορετικές επιφάνειες, παρέχοντας άσκηση, βελτίωση της κατάστασης των μυών και των άκρων καθώς και ψυχική ευεξία. Όταν τα ζώα διαμένουν μόνιμα σε εξωτερικούς χώρους, θα πρέπει να παρέχεται επαρκές καταφύγιο και άνετοι χώροι ανάπαυσης.

Ορθές πρακτικές

- ✓ Η υγιεινή και η καθαριότητα πρέπει να διατηρούνται σε υψηλά πρότυπα για την πρόληψη της μόλυνσης ή/και της μετάδοσης ασθενειών.
- ✓ Οι παράγοντες κινδύνου για την εμφάνιση χωλότητας πρέπει να τυγχάνουν ιδιαίτερης προσοχής στην εκμετάλλευση, συμπεριλαμβανομένης της ποιότητας των επιφανειών, ιδίως στους χώρους τροφοδοσίας, της άνεσης κατάκλισης, της κάτω επιφάνειας των χηλών και της καθαριότητας των χώρων αναμονής.

Για περισσότερες πληροφορίες, ανατρέξτε στα

Ενημερωτικά Δελτία για τα μεταβολικά και διατροφικά νοσήματα των αγελάδων, τα αναπαραγωγικά νοσήματα των αγελάδων, τα λοιμώδη νοσήματα των αγελάδων, την κινητικότητα των αγελάδων και τη διαχείριση του μαστού των αγελάδων

Βέλτιστες πρακτικές

Για περισσότερες πληροφορίες, ανατρέξτε στα

Ενημερωτικά Δελτία για τα μεταβολικά και διατροφικά νοσήματα των αγελάδων, τα αναπαραγωγικά νοσήματα των αγελάδων, τα λοιμώδη νοσήματα των αγελάδων, την κινητικότητα των αγελάδων και τη διαχείριση του μαστού των αγελάδων

Ορθές πρακτικές

- ✓ Η παρατήρηση των αγελάδων για τη διασφάλιση της δυνατότητας ανέγερσης και κατάκλισης, χωρίς τον κίνδυνο τραυματισμών ή να μολύνσεων του μαστού τους, είναι ζωτικής σημασίας. Εάν εντοπιστούν δυσκολίες, πρέπει να ληφθούν αμέσως διορθωτικά μέτρα.
- ✓ Στα συστήματα σταβλισμού σε ατομικά διαμερίσματα, θα πρέπει να χρησιμοποιούνται μη ολισθηρά δάπεδα για να είναι δυνατή η στάση του σώματος κατά την αυτό-περιποίηση.

Για περισσότερες πληροφορίες ανατρέξτε στα

Ενημερωτικά Δελτία Συμπεριφορά αγελάδων και Αλληλεπίδρασεις ανθρώπου-ζώου

Βέλτιστες πρακτικές

- ★ Οι εκτροφές που εφαρμόζουν βέλτιστες πρακτικές τοποθετούν βούρτσες σε όλα τα συστήματα ελεύθερου σταβλισμού. Ο αριθμός και η τοποθέτηση τους εξαρτάται από τον αριθμό των ζώων και το περιβάλλον τους, τόσο σε εσωτερικούς όσο και σε εξωτερικούς χώρους.
- ★ Οι εκτροφές που εφαρμόζουν βέλτιστες πρακτικές παρέχουν μια ποικιλία εμπλουτισμών (οσφρητικός, οπτικός, ακουστικός, κοινωνικός) για να ενθαρρύνουν μια σειρά από υγιείς συμπεριφορές που προάγουν την καλή υγεία και ευζωία των ζώων.
- ★ Οι εκτροφές που εφαρμόζουν βέλτιστες πρακτικές διατηρούν και ανανεώνουν τους εμπλουτισμούς, ώστε να προσθέτουν πολυπλοκότητα και καινοτομία στο περιβάλλον και να ενθαρρύνουν τη συνεχή αλληλεπίδραση των αγελάδων με αυτούς.
- ★ Οι εκτροφές που εφαρμόζουν βέλτιστες πρακτικές προσφέρουν στις αγελάδες τη δυνατότητα επιλογής μεταξύ διαφορετικών τύπων περιβάλλοντος (π.χ. βοσκότοπος ή εξωτερικός και εσωτερικός χώρος σταβλισμού) για τη βελτίωση της ευζωίας, της υγείας και της παραγωγικότητας των ζώων.

Σύνοψη

Απαιτείται η παροχή ενός καθαρού, ασφαλούς, άνετου και εμπλουτισμένου περιβάλλοντος για την εκδήλωση υγιών συμπεριφορών, την ανάπαυση, τη χαλάρωση, την άσκηση, την εξερεύνηση και το παιχνίδι, με θετικές και αμοιβαία επωφελείς αλληλεπιδράσεις ανθρώπου-ζώου, που θα συμβάλουν στη διαφύλαξη τόσο της σωματικής όσο και της ψυχικής τους υγείας, βελτιώνοντας τη συνολική ανθεκτικότητα.

Εκτροφή

Οι εκμεταλλεύσεις που παρέχουν στις αγελάδες τους ένα περιβάλλον που διευκολύνει τη σωματική και συναισθηματική ευεξία θα επωφεληθούν από τη βελτίωση της απόδοσης και της κερδοφορίας.

Αγελάδες

Οι αγελάδες στις οποίες παρέχεται ένα ασφαλές περιβάλλον είναι πιο πιθανό να έχουν βέλτιστη υγεία και ανθεκτικότητα τόσο στο στρες όσο και στον κίνδυνο ασθενειών.

Προσωπικό

Σαφή πρωτόκολλα διαχείρισης της εκτροφής, με την παροχή κατάρτισης και κατάλληλου εξοπλισμού και εγκαταστάσεων χειρισμού, θα βοηθήσουν να διασφαλιστεί ότι το προσωπικό παραμένει ασφαλές και ευτυχισμένο στο ρόλο του.

Να είστε υπερήφανοι για όλες τις ορθές και βέλτιστες πρακτικές που εφαρμόζετε στην εκτροφή σας για την καλή διαβίωση των ζώων!

Care4Dairy.eu